

УГРИМОВА І. В., к.е.н., доцент, Харків, НТУ «ХП»

ЛАПТА Д. І., магістрант, Харків, НТУ «ХП»

ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

На сьогодні харчова промисловість входить до першої п'ятірки галузей за наповненням державного бюджету, посідає друге місце (після металургійної та оброблення металу) за обсягом виробництва продукції у структурі промислового виробництва України. В умовах глобалізації та постійної конкурентної боротьби, важливим питанням для кожного підприємства є забезпечення його ефективної діяльності. Це є досить складно, оскільки підприємство як відкрита система, постійно перебуває під впливом чинників як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Отже, на практиці важливо знайти дійові напрямки управління ефективністю діяльності підприємства харчової промисловості.

Харчова промисловість є гарантом продовольчої безпеки країни. Враховуючи соціальну значущість кінцевої продукції визначати ефективність підприємств харчової промисловості необхідно у трьох блоках: економічна, соціальна, екологічна ефективність.

Враховуючи особливості харчової промисловості та вимоги до методики розрахунку, визначаємо, що оцінка ефективності діяльності підприємства виходить за межі його показників, оскільки функціонування підприємства впливає на поведінку інших суб'єктів ринку. Отже, в умовах ринкових перетворень цілісна модель оцінки ефективності діяльності підприємства повинна бути побудована з урахуванням багатокритеріального підходу і включати такі критерії: задоволення потреб зацікавлених осіб (хто є основними учасниками програми або проекту, на що вони сподіваються і які потреби мають); внесок зацікавлених осіб (чого саме підприємство бажає і потребує від зацікавлених сторін на

взаємовигідній основі); інноваційні стратегії (які інноваційні стратегії необхідно розробити для того, щоб задовільнити побажання й потреби зацікавлених сторін, враховуючи при цьому власні інтереси); процеси (які бізнес-процеси необхідно налагодити, аби реалізувати стратегії); можливості (які саме можливості необхідні для управління бізнес-інтересами).

Попередньо довівши, що ефективність підприємств харчової промисловості доцільно визначати за трьома напрямками: економічним, соціальним, екологічним, пропонуємо сформулювати структуровану систему показників, виділених у відповідні групи.

За допомогою запропонованої системи можна розглянути структуру зв'язків між основними учасниками ринку та досліджуваним підприємством.

Проаналізувавши найбільш поширені методи визначення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості, надаємо перевагу системному методу. Визначено основні вимоги до системного методу, запропоновано багатокритеріальний підхід до визначення ефективності підприємства та структуровану систему показників. Виділено структуру зв'язків між досліджуваним підприємством та іншими основними учасниками ринку. Встановлено переваги та недоліки системного методу.